

відновлюється. IV. Загибель підлеглих тканин, обуглювання м'язів, кісток, підшкірно-жирової клітковини.

Висновки. Проаналізувавши зафіксовані випадки опіків у домашніх тварин, встановлено, що характер травматизму дуже різноманітний, і що в 80% випадків, якщо отримують негайну медичну допомогу, то тварини одужували. Паралельно було підтверджено, що більшість опіків у собак та котів були без утворення міхурів, що підтверджує слабозвиненість капілярної мережі поверхневого сплетіння кровоносної системи у них.

ПРОБЛЕМА ЕВТАНАЗІЇ У ГУМАННІЙ ТА ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

Король Є. М.

Науковий керівник: Морозенко Д. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

korol.yewa@icloud.com

Вступ. Евтаназія (від гр. Eu – добре і thanatos – смерть) – це навмисне умертвіння невиліковно хворої/травмованої людини або тварини. Метою евтаназії є позбавлення тварини або людини від важких фізичних страждань, а його смерть повинна бути швидкою і абсолютно безболісною. У ветеринарній медицині евтаназія є останньою формою припинення страждань невиліковно хворої тварини (собаки, кішки тощо) за угодою власника і лікаря ветеринарної медицини. На сьогодні евтаназія людини дозволена лише в декількох країнах: Бельгії, Люксембурзі, Нідерландах, Швейцарії, Німеччині, Португалії, Канаді, Колумбії, Австралії, у деяких штатах США. Також парламент Іспанії 17 грудня 2020 року проголосував за легалізацію евтаназії, нині законопроект переданий на розгляд до Сенату Іспанії з подальшим внесенням змін до нього.

Мета дослідження. Проаналізувати питання щодо підходів до евтаназії у гуманній та ветеринарній медицині.

Матеріали та методи. Було проаналізовано літературні дані щодо евтаназії людини і тварин, а також законодавчу базу різних країн світу за даним питанням.

Результати дослідження. Згідно зі ст. 27 Конституції України ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Багато країн обґрунтовують евтаназію, як вільний вибір кожної особи. Її можуть робити лише у тому випадку, якщо людина свідомо та за допомогою медичних засобів хоче укоротити собі віку.

Нідерланди – перша країна, у якій легалізували евтаназію. 1982 року заснували Комісію з питань евтаназії, 10 квітня 2001 року прийняли закон про Контроль над закінченням життя за бажанням і допомогою у самогубстві. У вересні 2004 року було розроблено Гронінгенський протокол, який встановлює критерії для проведення дитячої евтаназії без притягнення до відповідальності лікаря. У Швейцарії дозволена евтаназія не тільки для місцевих мешканців, а і для іноземців, за умови, що пацієнт має показання для застосування евтаназії та сам приймає препарат, що приводить до смерті. В наслідок чого до країни склався

потік евтаназійних туристів. У листопаді 2015 року Німеччина прийняла закон, що дозволяє евтаназію. У квітні 2021 року уряд Чилі схвалив закон, що дозволив евтаназію. Активна добровільна евтаназія є законною у Бельгії, Люксембурзі та Нідерландах. Пасивна добровільна евтаназія є законною на всій території США (за справою Крузан проти директора Департаменту охорони здоров'я штату Міссурі). Коли пацієнт самостійно приймає смерть, але за сприяння лікаря, часто використовується термін «асистоване самогубство». Допомога у самогубстві законна у Швейцарії та американських штатах Каліфорнія, Орегон, Вашингтон, Монтана та Вермонт. Також евтаназія людини може бути недобровільною, яка проводиться, коли згода пацієнта неможлива. Для дітей такий вид евтаназії є незаконним у всьому світі, але він декриміналізований за певних обставин у Нідерландах згідно з Гронінгенським протоколом. Також евтаназія людини може бути примусовою, яка проводиться всупереч волі людини. У світі розглядається як кримінальний злочин.

Тоді як евтаназія людей історично заборонялася, евтаназія тварин не є явищем сьогодення, а проводилася протягом багатьох століть. Незважаючи на те, що кількість випадків евтаназії тварин в цілому все ще висока, евтаназія собак та котів істотно знижується з 1970 року. Точну кількість тварин, що піддаються цій мірі важко визначити, оскільки притулки для тварин не зобов'язані вести статистику щодо таких випадків, тому цифри часто базуються на добровільних опитуваннях проведених у притулках.

Евтаназія тваринам проводиться, якщо у домашнього вихованця виявили невиліковну хворобу, яка призводить до довгої, болісної смерті тварини. Найчастіше це онкологія, яка не лікується. Останні стадії розвитку пухлини приносить вихованцеві сильні муки через розповсюдження метастазів в життєво важливі органи. У цей період вихованець втрачає апетит, вагу, у ряді випадків порушується дихання. Евтаназію також проводять тваринам за виявлення неконтрольованої агресії. Власник собаки, безумовно, несе відповідальність за агресію у собак. Але іноді виникає безконтрольне поведінку тварини, яка несе загрозу життю для оточуючих і вимагає застосування крайніх заходів.

Програми боротьби з бродячими собаками широко використовуються в більшості розвинених країн. У менш розвинених країнах програма боротьби з бродячими собаками відсутня або ж являє собою варварські методи вбивства, включаючи отруєні приманки та відстріл. Масові вбивства собак характерні для таких країн, як Індія, де історично знищення собак ототожнюється з мірами по попередженню спалаху сказу. Ця країна має найбільшу кількість бродячих собак в світі, що обумовлене величезною кількістю залишків їжі та відсутність послідовних державних програм контролю за популяцією. Як наслідок, загальний стан здоров'я бродячих собак поганий, стан тіла та шкірних покривів незадовільний та заражений різними видами акарозів – захворюваннями, які спричиняються кліщами.

Висновки. Таким чином, евтаназія в наш час необхідна, саме завдяки їй тварини та люди можуть помирати без мук та швидко. Та дуже добре, що евтаназію роблять лише при необхідності, бо ця процедура перетворилася б не на допомогу тяжкохворим, які страждають від болю, а на справжні масові, незаконні вбивства та способи розправи.